

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Факультет/інститут
Навчально науковий інститут мистецтв**

Кафедра дизайну і теорії мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФОТОГРАФІЯ І ФОТОГРАФІКА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Графічний дизайн»

Спеціалізація 022.01 Графічний дизайн

Спеціальність 022 Дизайн (за спеціалізаціями)

Галузь знань 02 КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО

**Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 7 від “16” січня 2024 р.**

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Фотографія і фотографіка
Викладач (і)	Семчук Леся Ярославівна
Контактний телефон викладача	098 577 8795
Е-mail викладача	lesia.semchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/447
Консультації	Консультації проводяться очно та дистанційно, через месенджер, вайбер, телеграм, електронну пошту. Використовується сайт дистанційного навчання де представлений весь обсяг лекційного та практично-наочного матеріалу з дисципліни. Консультації до екзамену відбуваються очно за визначеним дирекцією розкладом.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення курсу є мистецтво світлопису. Лекційний блок охоплює історію зародження та розвитку фотографії, її жанри і види, творчість відомих зарубіжних та вітчизняних фотографів, функціональні можливості фотокамер та об'єктивів, особливості природнього та студійного освітлення. Практичні завдання з курсу побудовано на теоретичних засадах мистецтва світлопису й орієнтовано на здобуття знань, умінь і навичок правильної експозиції, композиції кадру, сюжетного пошуку для створення художньої, рекламної та концептуальної фотографії. Обидва блоки курсу (теоретичний і практичний) побудовані таким чином, що припускають доповнення, корегування, уточнення та пропозиції.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є: ознайомлення з історією зародження та розвитку фотографії, творчістю фотографів-практиків; опанування функціональними можливостями фотокамер та студійного освітлення; здобуття практичних навичок фотографування, формування композиції кадру, використання світла та кольору задля вираження тематичного напрямку. **Основними цілями** вивчення дисципліни є: вміння застосовувати набуті знання на практиці; збирати та аналізувати інформацію для обґрунтування проекту; застосовувати теорію й методику традиційної та цифрової фотографії, фахову термінологію; оцінювати об'єкт, процеси експозиції, особливості режимів фотографування в контексті створення кадру; застосовувати у власній творчості досвід українських та зарубіжних фотографів-практиків, оптичні можливості фотооб'єктивів, властивості світла та композиційні закономірності для створення художньої, рекламної та концептуальної фотографії;

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

- Знання та розуміння предметної області графічного дизайну та розуміння професійної діяльності.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність працювати в команді.
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Фахові компетентності:

- Здатність здійснювати композиційну побудову об'єктів графічного дизайну.
- Здатність застосовувати знання історії українського і зарубіжного мистецтва та дизайну в художньо-проектній діяльності.
- Здатність застосовувати у проектно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах.
- Здатність здійснювати колористичне вирішення майбутнього дизайн-об'єкта.
- Здатність застосовувати знання прикладних наук у професійній діяльності графічного дизайнера.
- Здатність досягати успіху в професійній кар'єрі, розробляти та представляти візуальні презентації, портфоліо власних творів, володіти підприємницькими навичками для провадження дизайндіяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	4
семінарські заняття / практичні / лабораторні	70
самостійна робота	106

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
III, IV	022 Дизайн	II	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб

Тема 1. Історія розвитку фотографії. Ранні фотографічні процеси. Види і жанри фотографії.	1	8	20
Тема 2. Функціональні можливості фотокамер та об'єктивів. Експозиція та її особливості. ГРЗП. Режими фотографування.	1	22	28
Тема 3. Композиція у фотографії. Структура кадру, пропорції, перспектива, сюжет. Фотографіка, її види.	1	20	28
Тема 4. Світло у фотографії. Особливості природнього світла. Штучне (студійне) світло.	1	20	30
ЗАГ.:	4	70	106

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Курс містить декілька форм контролю знань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поточний контроль (оцінювання практичних робіт, яке передбачає й взаємоаналіз завдань студентами за чітко визначеними критеріями); - модульний контроль (контрольна робота у вигляді тематичного практичного завдання); - підсумковий контроль (кафедральний огляд блоку практичних робіт, екзамен). - додаткові бали присуджуються здобувачам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів тощо. <p style="text-align: center;">Шкала оцінювання: національна та ECTS</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th rowspan="2">Оцінка ECTS</th> <th colspan="2">Оцінка за національною шкалою</th> </tr> <tr> <th>для екзамену, курсового проекту, практики</th> <th>для заліку</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90 – 100</td> <td>A</td> <td>відмінно</td> <td rowspan="5" style="text-align: center; vertical-align: middle;">зараховано</td> </tr> <tr> <td>80 – 89</td> <td>B</td> <td rowspan="2" style="text-align: center;">добре</td> </tr> <tr> <td>70 – 79</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>60 – 69</td> <td>D</td> <td rowspan="2" style="text-align: center;">задовільно</td> </tr> <tr> <td>50 – 59</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>26 – 49</td> <td>FX</td> <td>незадовільно (з можливістю повторного складання)</td> <td>не зараховано (з можливістю повторного складання)</td> </tr> <tr> <td>0-25</td> <td>F</td> <td>незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)</td> <td>не зараховано (з обов'язковим повторним курсом)</td> </tr> </tbody> </table>	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		для екзамену, курсового проекту, практики	для заліку	90 – 100	A	відмінно	зараховано	80 – 89	B	добре	70 – 79	C	60 – 69	D	задовільно	50 – 59	E	26 – 49	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано (з можливістю повторного складання)	0-25	F	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	не зараховано (з обов'язковим повторним курсом)
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS			Оцінка за національною шкалою																									
		для екзамену, курсового проекту, практики	для заліку																										
90 – 100	A	відмінно	зараховано																										
80 – 89	B	добре																											
70 – 79	C																												
60 – 69	D	задовільно																											
50 – 59	E																												
26 – 49	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано (з можливістю повторного складання)																										
0-25	F	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	не зараховано (з обов'язковим повторним курсом)																										
Вимоги до	Практична контрольна робота підсумовує рівень засвоєння студентом																												

контрольних робіт	знань, практичних навичок та умінь з тем, включених до змістових модулів. Контрольна робота виконується під час аудиторного заняття та оцінюється 10 балами.																
Практичні заняття	<p>Програма курсу передбачає виконання практичних тематичних завдань, кожне з яких має чітко визначені умови, вимоги, терміни виконання та критерії оцінювання. Практичні роботи поділяються на: вправи та комплексні завдання.</p> <p>Умови кожного окремого завдання формуються згідно його тематики (витримка, діафрагма, ракурс, діагоналі, метр і ритм тощо), передбачають роботу з природнім та штучним світлом, постановками, кольором, експозицією і використання таких методів: аналіз, узагальнення, врівноваження, взаємодія, компоновання, структурування, асоціація тощо.</p> <p>Вимоги до завдань передбачають виконання певної кількості світлин з використанням спеціального обладнання та матеріалів (фотокамери, об'єктиви, мобільні телефони, студійне освітлення, штативи, фони, фотопапір) в межах фотолабораторії або на пленерах.</p> <p>Терміни виконання для кожного завдання є різними, враховують його складність (вправи, комплексні завдання) та узгоджуються з кількістю аудиторних і самостійних годин в семестрі.</p> <p>Критерії оцінювання кожного поточного завдання визначаються згідно рівня виконання його умов, дотримання вимог та термінів. Вправи оцінюються 5 балами, комплексні завдання – 10 балами.</p> <p style="text-align: center;">Критерії оцінювання завдань, бали</p> <table border="1" data-bbox="469 1151 1437 1451"> <thead> <tr> <th data-bbox="469 1151 533 1227">№</th> <th data-bbox="533 1151 890 1227">Назва критерію</th> <th data-bbox="890 1151 1161 1227">Кількість балів з 5-ти</th> <th data-bbox="1161 1151 1437 1227">Кількість балів з 10-ти</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="469 1227 533 1301">1.</td> <td data-bbox="533 1227 890 1301">Вчасно виконане і здане завдання</td> <td data-bbox="890 1227 1161 1301">1</td> <td data-bbox="1161 1227 1437 1301">2</td> </tr> <tr> <td data-bbox="469 1301 533 1375">2.</td> <td data-bbox="533 1301 890 1375">Виконання умов завдання</td> <td data-bbox="890 1301 1161 1375">2</td> <td data-bbox="1161 1301 1437 1375">5</td> </tr> <tr> <td data-bbox="469 1375 533 1451">3.</td> <td data-bbox="533 1375 890 1451">Дотримання вимог завдання</td> <td data-bbox="890 1375 1161 1451">2</td> <td data-bbox="1161 1375 1437 1451">4</td> </tr> </tbody> </table>	№	Назва критерію	Кількість балів з 5-ти	Кількість балів з 10-ти	1.	Вчасно виконане і здане завдання	1	2	2.	Виконання умов завдання	2	5	3.	Дотримання вимог завдання	2	4
№	Назва критерію	Кількість балів з 5-ти	Кількість балів з 10-ти														
1.	Вчасно виконане і здане завдання	1	2														
2.	Виконання умов завдання	2	5														
3.	Дотримання вимог завдання	2	4														
Умови допуску до підсум. контролю	Здобувач освіти вважається допущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни (екзамену), якщо він виконав усі види робіт.																
Підсумковий контроль	<p>III семестр – екзамен. <i>Форма здачі екзамену:</i> комплексна практична робота на задану тематику, кафедральний огляд блоку практичних робіт. <i>Підсумкова оцінка</i> (максимальна кількість – 100 балів) розраховується як сума балів за складання змістових модулів (70 балів) та екзаменаційної оцінки (30 балів).</p> <p>IV семестр – екзамен. <i>Форма здачі екзамену:</i> тестові завдання у системі дистанційного навчання (виносяться питання, передбачені лекційним курсом навчальної дисципліни, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання та застосувати їх для вирішення практичних завдань). <i>Підсумкова оцінка</i> (максимальна кількість – 100 балів) розраховується як</p>																

	сума балів за складання змістових модулів (50 балів) та екзаменаційної оцінки (50 балів).
--	---

7. Політика навчальної дисципліни

Практичні роботи: виконуються кожним студентом індивідуально, в чітко визначені силабусом та розкладом занять терміни, не допускається їх невиконання. Серед критеріїв оцінювання практичних завдань враховано бали за їх вчасне виконання. В результаті недотримання правил та вимог бали знімаються. Окрім визначеної системи оцінювання практикується колективний аналіз творчих робіт на засадах взаємоповаги й з метою всебічного розуміння предмету навчання.

Академічна доброчесність: при вивченні курсу усім сторонам навчального процесу важливо дотримуватися певних вимог, які ґрунтуються на засадах академічної доброчесності. При виконанні практичних завдань особлива увага приділяється інтелектуальній власності, надто на етапі формування ідеї та творчого пошуку. Не припустимими є творчі запозичення та порушення загальних норм поведінки.

Відвідування занять: не припустимими є системні запізнення на заняття та безпричинні пропуски. Допускається відсутність студента на заняттях з поважних причин, за умови пред'явлення довідки, пояснювальної записки, заяви тощо. У разі недотримання правил відвідування занять передбачено певну відповідальність: відпрацювання пропущених занять, виконання додаткових практичних завдань, підготовка рефератів, написання есе, створення презентації на задану тематику. Обов'язковою є і присутність студента на іспиті у день його складання. Здобувачі вищої освіти, які не з'явилися на екзамен без поважної причини, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку.

Неформальна освіта: визнання результатів неформальної освіти (професійні курси / тренінги, громадянська освіта, онлайн освіта, професійні стажування) за тематикою дисципліни відбувається на загальних підставах, визначених у [Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника \(Редакція 3\) \(введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.\)](#).

8. Рекомендована література

1. Carroll, Henri. Read this if you want to take great photographs of places. London: Laurence King Publishing Ltd, 2017.
2. Carroll, Henri. Read this if you want to take great photographs of people. London: Laurence King Publishing Ltd, 2015.
3. Carroll, Henri. Read this if you want to take great photographs. London: Laurence King Publishing Ltd, 2014.
4. Kus, Mike. The pocket Photographer: how to take beautiful photos with your phone. London: Laurence King Publishing Ltd, 2021.
5. Lupton E., Phillips J. C. Graphic design. Second edition, revised and expanded. The new basics. Princeton architectural press, New York and Maryland institute college of art, Baltimore, 2015. 264 p.
6. Адамс Ш. Як дизайн спонукає нас думати, відчувати, діяти / пер. з англ. М. Тимченко. Київ : ArtHuss, 2022. 256 с.
7. Білз Ф. Сторітелінг у фотографії. Воркшоп: п'ять кроків до створення незабутніх світлин / пер. з англ. Я. Босака. Київ: ArtHuss, 2021. 176 с.

8. Ворнер Маріен М. 100 ідей, що змінили фотографію / пер. з англ. В. Колодій. Київ: ArtHuss, 2023. 224 с.
9. Іттен Й. Мистецтво кольору: суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва : навч. посіб. / пер. з нім. С. Святенка. Київ : ArtHuss, 2022. 96 с.
10. Іттен Й. Наука дизайну та форми. Вступний курс, який я викладав у Баугаузі та інших школах / пер. з нім. С. Святенка. Київ : ArtHuss, 2021. 136 с.
11. Керол Г. Фотографи про фотографію: як вони бачать, думають і фотографують / пер. з англ. М. Косенко. Київ: ArtHuss, 2023. 128 с.
12. Крупник Б. Світло та композиція: від засобів виразності фотографії до технічних налаштувань. Київ: ArtHuss, 2023. 176 с.
13. Прищенко С. В. Художньо-образна система рекламної графіки : монографія. Київ : НАКККіМ, 2018. 512 с.
14. Семчук Л. Я. Основи композиції: навчально-метод. рекомендації до проведення теоретичних занять з курсу для студентів напряму підготовки 6.020200 – «Дизайн», ОКР «Бакалавр» у І семестрі. Івано-Франківськ, 2011. Ч. 1. 40 с.
15. Сміт І. Г. Коротка історія фотографії. Ключові жанри, роботи, теми і техніки / пер. з англ. Т. Савчинської. Львів: Видавництво Старого Лева, 2023. 224 с.

Семчук Леся Ярославівна,
доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва